

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *h. a.*

Cím: *Hogyan szűnt meg a budapesti német színház*

Forrás: *8 orai újság*

Bp
(Hely)

1923. 4. 6.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old.)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

1880

Személy

Hogyan szűnt meg a budapesti német színház.

Ezernyolcszáznyolcvan ésszén a budapesti városi tanács megvonta a játszási engedélyt a pesti német színházról. Ez korántsem volt valami óriási bőderejű esemény, tekintve, hogy a német színház a 48 előtti évtizedekben élte virágkorát, a kiegyezés után pedig csak a régi jó német világ kísérteteként tangett-lengett, folytonosan gazdát és hajlékot cserélve, de a sajtó, ahelyett hogy csendesen regisztrálta volna az esetet, ujjongva harsonázott a magyar nyelv győzelmének a német nyelv fölött, keble dagadt és néhány sottiset mondott a németességgel kapcsolatban.

Midőn az újságok ekkora zajt csaptak a német színház bezárásáért, amely a közönség részvétlensége miatt különben is évek óta haldoklott, és politikai győzelemmé fújták föl azt, amit amugy is magával hozott a közhangulat megváltozása, sikerült nekik olyan színben tüntetni föl az egész eseményt, mintha a magyar sovínizmus vaskézével összezúzott volna egy virágzó német kulturintézményt. Az ugynevezett „műveit nyugaton” — amelyen majdnem kizárólag Németországot kell érteni, — persze nagy

hány tüzezebb magyarországi német patrióta is, és az egész német sajtót teleírta agyarkodó és panaszkodó cikkeikkel.

Kiragadjuk e sajtóoffenzíva egyik epizódját, amely a *Magazin für die Literatur des Auslandes* című, Berlinben megjelent kritikai folyóirat hasábjain játszódott le. Egy A. R. aláírásu ismeretlen Budapestről keltezett cikkében annyi ferdtést, rágalmat hord össze, olyan szemérmetlenül gyanúsít meg egész testületeket és hét hasábon végig olyan eszeveszett, tajtékzó gyűlöletet okád a magyarságra, hogy az ember beleszédül, amíg végigolvassa. Cikke felhívás a német nemzetéhez, melyben szigorú bojkottot követel a magyar szellemi élet valamennyi terméke ellen. Szerinte az ugynevezett magyar nemzeti kultúra kigyó, melyet a német irodalom és a német sajtó a keblén melegengetett. A magyarok most azt mondják, hogy nincs szükségük a németekre, mert már egész Európa foglalkozik irodalmunkkal, könyveiket lefordítják és szellemi életüket éppen olyan figyelemmel kísérik, mint bármely más „kulturneumzetét”.

Az említett német folyóirat szerkesztője még ntószót is irt ehhez az ostoba fecsegéshez, melyben teljesen azonosítja magát a cikk szerzőjével. Ünnepelesen kijelenti, hogy amely nemzet olyasmire vetemedik, mint a magyar, az törvényen kívüli áll. A *Magazin für die Literatur des Auslandes* levélte a kezét Magyar-

A *Magazin* szavának állt és egy darabig csakugyan bojkottálta a magyar irodalmat. Egyik későbbi számában azonban egy másik magyarországi német, Schwicker János tanár levelét közli *Ein Wort zur Verständigung* címen. Schwicker ökos és tapintatos írásában mint német szól hozzá a kérdéshez, bár cikkét magyar érzés diktálta. Pontról-pontra megcáfolja A. R. ur vádjait. Budapest törvényhatósága négyszáz tagból áll, ezek közül 153 szavazott a német színház betiltása tárgyában, még pedig hetvenhatan a betiltás ellen szavaztak, és csak hetvenheten szavaztak mellette. — Hol volt akkor Budapest sokat emlegetett német többsége? Az igazság az, hogy a pesti németek nem tördtek az egész dologgal. (Az igazság az, hogy a pesti német polgárság rége akkor már magyarra vált

és nem kellett neki német színház, de Schwicker ezt érthető okokból nem írhatta meg a *Magazin* hasábjain.)

Ami pedig A. R. urnak azt az állítást illeti, hogy az egész magyar irodalom humbog, néhány magyarországi német törtető hitvány misztifikációja, ez az állítás olyan durva sértést foglal magában a németek ítélőképessége ellen, hogy igazán csodálni lehet a német kritika lelki nyugalmát, melyvel ezt tudomásul vette. Az egész német kritika és német olvasók ezrei mostanáig abban a

Székesfővárosi haz

azonban jobban tudó, de a lehetőséglen dilettár a reményben végzi

örvizes sorait, fog állni a barátgyar irodalom és

A. R. ur, akinél levelét, félig szemekód cikkben egy gyorság ellen, de *Magazin* szerkeszt jobbot, melyet a nevében feléje nydalom visszakapta lapjain.

A német szán sajtóotrány hatá tották, de tulajd kellett, még egy: örökre és föltár égett.